

GUÍAS DE CULTIVO

ECOLÓXICO

#09

CULTIVO DA CENORIA

TÉCNICAS, ASOCIACIÓNS
E CONTROL DE PRAGAS

Introdución

A cenoria (*Daucus carota*) é unha hortaliza fundamental en Galicia, valorada pola súa versatilidade en diferentes pratos e polos seus beneficios nutricionais. O cultivo ecolóxico da cenoria non só promove a produción de alimentos saudables e sustentables, senón que tamén contribúe á preservación do medio ambiente. Este artigo técnico examina os aspectos fundamentais do cultivo ecolóxico da cenoria en Galicia, incluíndo o control de pragas e enfermidades mediante métodos ecolóxicos, marcos de plantación, asociacións beneficiosas con outras hortalizas e épocas axeitadas para a plantación.

Características do cultivo da cenoria

Condicións climáticas

A cenoria é unha planta que se adapta ben ás condicións climáticas moderadas de Galicia.

- **Temperatura:** A cenoria desenvóllese mellor a temperaturas frescas, entre 10 e 20°C. Temperaturas máis baixas poden mellorar a calidade da raíz, mentres que temperaturas máis altas poden inducir o florecemento prematuro (o que se coñece como *bolting*).
- **Humidade:** Prefire unha humidade constante no solo, pero é sensible ao encharcamento. É importante garantir un bo drenaxe para evitar problemas de pudrición.
- **Luz:** Requere unha boa exposición solar para un crecemento óptimo, con exposición plena ao sol durante a maior parte do día.

Requerimentos do solo

- **Tipo de solo:** A cenoria desenvóllese mellor en solos profundos, soltos e ben drenados, xa que os solos compactos poden afectar o crecemento das raíces.
- **pH:** O rango de pH ideal é entre 6,0 e 7,0. Solos moi ácidos ou alcalinos poden afectar negativamente o desenvolvemento das raíces.
- **Fertilidade:** É recomendable incorporar materia orgánica, como compost ou esterco ben descomposto, para mellorar a estrutura do solo e proporcionar nutrientes.

Épocas de plantación

A cenoria pode ser cultivada durante todo o ano en Galicia, con diferentes épocas de plantación dependendo das condicións climáticas e do tipo de colleita desexada.

Plantación de primavera

- **Época:** De febreiro a abril. A plantación de primavera permite obter cenorias de boa calidade no verán.
- **Colleita:** A colleita ocorre de xuño a setembro, dependendo da variedade e das condicións climáticas.

Plantación de outono

- **Época:** De agosto a setembro. A plantación de outono permite obter cenorias durante o inverno e principios da primavera.
- **Colleita:** De novembro a marzo, dependendo das condicións climáticas e da variedade.

Métodos de plantación

- **Sementeira directa:** As sementes de cenoria deben ser plantadas directamente no campo, xa que as plántulas son sensibles á trasplantación.
- **Profundidade:** As sementes deben ser plantadas a unha profundidade de 1-2 cm.
- **Espazamento:** É recomendable semear as sementes a uns 1-2 cm de distancia e deixar un espazamento de 20-30 cm entre fileiras.

Marcos de plantación

Os marcos de plantación adecuados aseguran un desenvolvemento óptimo das cenorias e facilitan a mantención do cultivo.

- **Espazamento entre plantas:** 1-2 cm entre sementes, permitindo un crecemento uniforme das raíces.
- **Espazamento entre fileiras:** 20-30 cm entre fileiras para facilitar o acceso durante a mantención e a colleita.

Asociacións beneficiosas

A correcta asociación de cultivos pode mellorar a saúde e o rendemento das cenorias, ao tempo que controla pragas e enfermidades.

- **Cebolas e allos:** A presenza de cebolas e allos pode repeler pragas específicas como a mosca da cenoria.
- **Leitugas e espinacas:** As leitugas e espinacas, debido ao seu crecemento rápido, poden aproveitar o espazo entre fileiras de cenorias e reducir a competencia de malas herbas.
- **Tomates:** Os tomates poden mellorar a saúde das cenorias e proporcionar sombra parcial que pode ser beneficiosa en climas máis cálidos.
- **Rabanetes:** Os rabanetes poden ser plantados entre cenorias para axudar a afrouxar o solo, facilitando o desenvolvemento das raíces das cenorias.

Evitar: Non se recomenda plantar cenorias perto de outras brasicáceas (repolos, coles) debido ao risco de transmisión de enfermidades e pragas.

Control de pragas e enfermidades

O control ecolóxico de pragas e enfermidades é crucial para manter a saúde das plantas e a integridade do agroecosistema.

Pragas comúns e control ecolóxico

Mosca da cenoria (*Psila rosae*)

- **Síntomas:** As larvas da mosca alimentan das raíces e poden provocar o amarillamento e o marchitamento das follas.
- **Control:** Uso de mallas anti-insectos para evitar a oviposición. A rotación de cultivos e a aplicación de extractos naturais como o aceite de neem ou macerado de ortiga tamén son efectivos.

Pulgón (*Aphis carotae*)

- **Síntomas:** Colonias de pulgóns que se alimentan das follas, provocando deformacións e debilitamento das plantas.
- **Control:** Introducción de depredadores naturais, como xoaniñas e crisopas. A aplicación de xabón potásico ou aceite de neem pode axudar a controlar as poboacións de pulgóns.

Gusano da raíz (*Heterodera carotae*)

- **Síntomas:** Deformación das raíces e redución da calidade da colleita.
- **Control:** Rotación de cultivos con plantas non hospedeiras e a aplicación de materia orgánica para mellorar a estrutura do solo e reducir o impacto dos nematodos.

Enfermidades comúns e control ecolóxico

Mildiu (*Peronospora destructor*)

- **Síntomas:** Manchas amarelas nas follas que progresan a manchas marróns ou negras.
- **Control:** Rotación de cultivos e mellora da ventilación entre plantas. A aplicación de decoccións de cola de cabalo e a eliminación de restos vexetais infectados axudan a reducir a propagación do mildiu.

Pudrición de raíces (*Fusarium spp.*)

- **Síntomas:** Pudrición e descomposición das raíces.
- **Control:** Uso de solos ben drenados e a aplicación de fungos beneficiosos como *Trichoderma* para combater patóxenos no solo. A mellora da aereación do solo tamén é crucial.

Alternaria (*Alternaria dauci*)

- **Síntomas:** Máculas negras nas follas e raíces
- **Control:** Mantemento de boas prácticas de hixiene no campo e eliminación de restos infectados. Aplicación de cobre ecolóxico pode ser útil na prevención desta enfermidade.

Prácticas de mantemento ecolóxico

- **Rotación de cultivos:** Practicar a rotación de cultivos para evitar a acumulación de patóxenos e pragas específicas no solo.
- **Acolchado:** O acolchado con materiais orgánicos, como palla ou compost, axuda a conservar a humidade, controlar malas herbas e mellorar a estrutura do solo.
- **Rego:** O rego regular é esencial, especialmente en períodos secos. O rego por goteo é recomendable para evitar a humidade excesiva sobre as follas e reducir o risco de enfermidades.
- **Control de malas herbas:** A eliminación manual de malas herbas e o uso de acolchado para minimizar a competencia por nutrientes e espazo.
- **Fertilización:** Aplicar compost ou esterco ben descomposto antes da plantación e durante o ciclo de crecemento para garantir un subministro adecuado de nutrientes.
- **Eliminación de restos de cultivos:** Recoller e eliminar restos vexetais despois da colleita para reducir a presenza de patóxenos no campo.

Conclusión

O cultivo ecolóxico da cenoria en Galicia representa unha opción sostible que favorece a saúde do solo, a biodiversidade e a calidade dos alimentos. A través da implementación de prácticas adecuadas para o control de pragas e enfermidades, marcos de plantación correctos e asociacións beneficiosas, os agricultores poden lograr colleitas exitosas e respectuosas co medio ambiente. Estas prácticas contribúen non só ao rendemento dos cultivos, senón tamén á promoción dunha agricultura máis sostible e resiliente en Galicia.

HORTOS URBANOS

DA DEPUTACIÓN DE LUGO

